

Bijdrage 1 juli 2025 (versie 1-7-25)

Dames en heren,

Het is een eer u hier allen welkom te mogen heten. Welkom bij deze bijeenkomst om stil te staan bij Ketikoti – Kadena Kibra – Verbroken Ketenen.

In het verleden schuilt pijn, maar tegelijk ook een onbreekbare veerkracht die generaties kan overstijgen. Wat zien we elke dag. Sporen van ons verleden zijn sterk, maar verbinding en doorzettingsvermogen vaak sterker. Die verbinding en dat doorzetten brengen ons ook vandaag samen.

Vorig jaar, op 1 juli, spraken we van een beweging die in gang is gezet. Een beweging om bewustwording rondom slavernij tot stand te brengen. Die beweging - door, voor en mét velen van u - is blijvend.

Sterker nog, deze beweging heeft een meer vaste vorm gekregen door de oprichting van de Stichting Comité Ketikoti Den Bosch, die niet alleen deze herdenking, maar dit jaar voor het eerst ook een festival neerzet. De activiteiten die de stichting organiseert zijn niet alleen gericht op de Afro-Caribische gemeenschap, maar op allen die meer willen leren over het verleden.

Het is een compliment aan deze stichting waard.

Deze groep Bosschenaren is twee jaar geleden bijeengekomen, en gevraagd om mee te denken, hun kennis van de culturele rituelen te delen en hun netwerk te betrekken. Uit te spreken wat voor hen, en voor anderen die niet aan tafel, zaten belangrijk was. Hoe de herdenking eruit zou moeten zien. Zij hebben ervoor gekozen om met elkaar verder te gaan en versterking te zoeken bij jonge, gedreven Bosschenaren. En als comité op verschillende manieren bij te dragen aan een breder bewustzijn rondom slavernij.

Bijdragen aan kennis en awareness voor Afro-Caribische Bosschenaren/inwoners van onze gemeente. Soms door letterlijk de handen uit de mouwen te steken en – jawel – niet alleen een steentje, maar zelfs een ‘steekje’ bij te dragen. Heel recent aan het Brabantse wandkleed waarin onder leiding van kunstenaar Victor Sonna de sporen uit het koloniale- en slavernijverleden van onze provincie zijn verwerkt.

Afgelopen weekend nog, leverde de Publieksdag Familiesporen een prachtig artikel in de krant op over de 15-jarige Elias Gouverneur, die op school (het Stedelijk Gymnasium) het verhaal van zijn familie heeft mogen vertellen. Dat zijn voorouders zowel tot slaafgemaakten als plantagehouders zijn, laat nog maar eens zien, dat de geschiedenis bijna altijd verschillende kanten heeft.

Dit soort manieren om het verhaal van slavernij te vertellen. Persoonlijk, inhoudelijk en op creatieve wijze. Daar willen we aan bijdragen. En dat blijven we doen.

Dit najaar publiceren we het door Dries Lyna geleid onderzoek over de handelswijze van het toenmalig stadsbestuur rond slavernij. U hoort daarover straks meer van Dries. Als college hechten we grote waarde aan dit onderzoek en de uitkomsten. Tot op heden kennen we de geschiedenis van onze stad, laat ik zeggen vanuit één perspectief. We weten zeker dat nieuwe perspectieven ons een completer beeld gaan geven van onze eigen stad, van elkaar en van onszelf. In het najaar hebben we dus meer antwoorden op de vraag wat die relatie was tussen onze stad, ons stadsbestuur en slavernij. We kunnen het gesprek met elkaar voeren over de betekenis die die geschiedenis in onze samenleving nog steeds heeft.

Om die betekenis te onderbouwen neem ik u mee in een citaat van een inwoner uit onze stad.

“Nu ik mij verdiep in het Trans-Atlantische slavernij verleden, durf ik mijn eigen angst om te falen te benoemen, snap ik de rol die mijn ouders hebben gehad in mijn opvoeding steeds beter en wil ik mijn kleinkinderen op jonge leeftijd al meegeven wat in mijn jeugd niet besproken werd.”
(einde citaat)

Betekenis bespreekbaar maken van onze gedeelde geschiedenis is voor de Afro-Caribische gemeenschap, maar ook alle inwoners van onze gemeente noodzakelijk. Gedeelde geschiedenis is van betekenis voor de gehele Bossche samenleving. Tegelijkertijd besef ik dat het bewustzijn dat die geschiedenis betekenis heeft voor ons allemaal, nog niet wordt gedeeld door ons allemaal. Juist daarom is het zo belangrijk dat we ons eigen verhaal, het gehele verhaal van onze stad kennen. Dat opent de deuren naar de betekenis voor ieder van ons. Voor toekomstige generaties. Daarin ligt een gedeelde verantwoordelijkheid. Het zichtbaar, herkenbaar en voelbaar maken voor iedereen, voor Bosschenaren van kleur en voor iedereen die zichzelf daartoe niet rekent.

Recent hebben we als college het verhaal voor 's-Hertogenbosch opgesteld. Een hopelijk inspirerend vergezicht met een breed opgehaalde visie hoe wij gezamenlijk kunnen kijken naar de Bossche kracht, de eigenheid en de ontwikkeling. Een richting voor de toekomst, dat voortbordurt op de ambitie van honderden jaren geleden, toen gestart werd met de bouw van één van de bekendste iconen van 's-Hertogenbosch: de Sint-Janskathedraal.

Een eeuwen lange bouw, aan iets groters dan jezelf. Iets dat pas op lange termijn vervolmaakt wordt.

Terugkijkend op de honderden jaren die ons vandaag samenbrengen, bleken inspiratie en kracht de leidraad om te werken aan 's-Hertogenbosch.

Vandaag – 1 juli - inspireert voor het bouwen aan iets groters dan onszelf. Via openhartige gesprekken, bewustwording, samen werken en samen bouwen. Die kracht heeft ook – ook dankzij voorouders – uiteindelijk een prachtige cultuur met zich mee gebracht. Een cultuur die in onze gemeente nog zichtbaarder mag worden en zich verder mag ontwikkelen.

Dit jaar, voor de derde keer, hebben we als stadsbestuur mogen bijdragen en onderdeel mogen uitmaken van dit moment om stil te staan bij de afschaffing van de slavernij. Als het niet al een traditie is, wil ik benadrukken dat we dit vanaf heden beschouwen als traditie. Een traditie die zich verder zal ontwikkelen, dit moment van herdenking om in gezamenlijkheid te beleven.

Vanuit de Bossche gemeenteraad is gevraagd om de vergadering vandaag iets later te beginnen, zodat raadsleden hier aanwezig kunnen zijn. Het is een kleine stap, want ondanks het latere tijdstip, moet ik vanavond toch iets eerder deze bijeenkomst verlaten.

Maar ik zie deze vraag als een bevestiging dat onze raad dit belangrijk vindt en dat de beweging zich voortzet. En nogmaals, het is een kleine stap, maar er worden stappen gezet.

Om bij te dragen aan die beweging, uit te nodigen tot nog meer en grotere stappen hebben we bedacht het Comité een cadeau aan te bieden dat bijdraagt aan de traditie en aan een belangrijk onderdeel van de ceremonie. Het ritueel van het plengoffer. Bij de meesten van u zal het bekend zijn, misschien bij sommigen niet. Dit ritueel uit de West-Afrikaanse spirituele Winti traditie wordt bij belangrijke sociale

gebeurtenissen uitgevoerd. Dat kan zijn een geboorte, verjaardag, trouwen, een overlijden. Maar ook een opening van een tentoonstelling of zoals vandaag een herdenking. We hopen dat er nog veel meer bijeenkomsten volgen waar het van waarde is dat deze worden geopend met een plengoffer.

Bij veel ruimten, neem bijvoorbeeld de twee vorige plengoffers in de Raadszaal met prachtig kamerbreed tapijt, heb je doorgaans iets nodig om het water enigszins op te vangen. Dat is een realiteit die afwijkt van de oorspronkelijke traditie, maar we hopen met dit cadeau – dat in goed overleg tot stand is gekomen - bij te dragen aan een nieuwe Bossche traditie. Een traditie om in een omgeving die daar niet goed op berekend is, bij bijeenkomsten die een waardig plengoffer vragen, deze toch te kunnen uitvoeren.

Mag ik mevrouw LentenHavertong vragen het cadeau namens het Comité in ontvangst te nemen en het direct in gebruik te mogen nemen?

Dank u wel.